

CESTOPIS KAVKAZ 2018 (II. DÍL)

Gruzie - Arménie - Turecko

...v prvním díle končíme den noclehem na louce v Arménii...

Vstáváme do mlhavého a chladného rána. Dnešním cílem je jeden z největších, ale také nejhůře dostupných arménských vodopádů - *Trchkan*. Situaci také komplikuje fakt, že je po dešti a cesta horami je dost rozbahněná, plná obrovských kaluží což pro naše naložené motorky není to pravé. Přichází první pády, bohužel Lucka to odnáší pohmožděným nártem - to ji přináší přezdvítku „naše pajda“ a bohužel bolest ji trápí až do konce výpravy (...měsíc a půl po návratu se zjišťuje, že má Lucka zlomené tři záprstní kůstky a ještě do konce září chodí se sádrou). Dostáváme se poblíž vodopádu. Dále už musíme pěšky z prudkého kopce a dole přes řeku, ve které si kompletně promáčíme boty, ty pak sušíme další dva dny. Vodopád *Trchkan* je 23 m vysoký, zasazený ve skále - moc pěkný. Dva místní chlapíci nás vedou krkolomnou stezkou až za clonu vodopádu do výklenku ve skále - úžasný zážitek - takže už jsme mokří kompletně ☺.

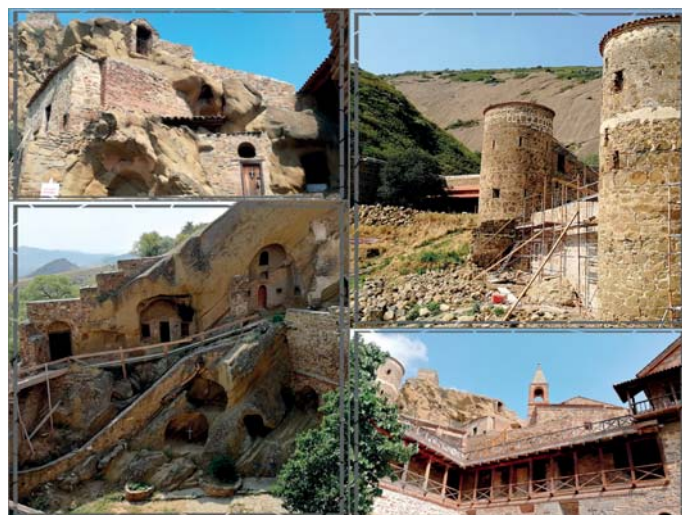
25 km zpět na asfalt už zvládáme rychleji, protože bahnitá cesta stačila mezitím vyschnout. Z hlavní cesty E117 sjíždíme za vesnicí *Bazum* a 3 km dlouhý tunel objíždíme starou nepoužívanou cestou přes hory a sedlo *Pushkin pass* v nadmořské výšce 2037 m. Arménským venkovem míříme k hranicím s Gruzíí a před námi se otevírá famózní výhled na obří trhlinu v zemi - kaňon řeky *Debed*. Mám pocit jako by horní patro země zde končilo a o poschodí níže svět opět pokračoval. Na dně kaňonu je vidět řeka *Debed*, mosty, několik vesnic a větší město. Uzoučkou, nepoužívanou a totálně rozsekanou cestou sjíždíme na dno kaňonu, zřejmě tam vede i lepší cesta, ale tu jsem asi při plánování „přehlédl“ ☺. V 35°C dost vyčerpávající. Přijíždíme na hlavní cestu - červená před tunelem a dost aut i nějaký kamion... netušíc zádrhel čekáme na zelenou. Jakmile blikne, nastává start jak na F1 - místní totiž vědí, že výchozí pozice na vjezd do tunelu je klíčová pro jeho průjezd, jelikož je tunel ve výstavbě. Uvnitř je tma, smrad, kameny, půlmetrové díry a dva bagry uvnitř zřejmě hloubí další. Teď do toho naplno všichni vletí, nedajíc šanci ani nám motorářům. Nějací žigulíci uvíznou v dírách a zablokují už tak mizerný průjezd. Snažíme se tím chaosem nějak kličkovat ven, bohužel Michal při technickém manévru nedošlápne na zem a poprvé odkládá svou Hondu - místní ochotně pomáhají zvedat, škody našetřít nejsou žádné. Na výjezdu z tunelu vše natáčí štáb místní televize - asi točí nějakou komedii ☺.

Přes město *Aleverdi* přijíždíme v úmorném vedru na gruzínskou hranici, kde již „zkušeně“ vyřizujeme formality, dokonce se ani nic neplatí. Hned za čarou kupujeme ve stánku u cesty obří

meloun - prodávající se nás snaží samozřejmě řádně natáhnout. Nocleh nacházíme na břehu řeky *Debed*, v místě kde je řečiště velice široké a mělké, proto je voda příjemně teplá. Probíhá koupání, praní prádla, posezení s pivem v řece a jiné tábornické radosti. Pár místních mladíků se motá okolo a loví ze břehu sítěmi ryby, ale spíše než rybolovu se věnují okukování našich baťůžků (spolujezdkyň). V jedné ze sítí vytahují i krásnou želvu, kterou si hned holky k jejich radosti fotí. V 10 hodin večer je pořád 34°C, strašně žerou komáři, tak se schováváme do stanů a jdeme spát.

Další den pokračujeme prašnou cestou podél řeky přes několik osad, kde domorodci chovají husy, kačeny a pěstují rajčata ve velkých fóliovnících. Ve vesnici *Meore Kesalo* máme dle navigace konečně najet na asfalt, ale neočekávaně se ocitáme na dvoře jakéhosi komplexu a hlavní cesta je za plotem a zavřenou bránou. Až když k nám začnou přibíhat překvapení policajti, zjišťujeme, že jsme na place policejní stanice. No co, ujet se už nedá a četník tvrdí, že musíme počkat na příchod velitele, protože celá stanice je pod kamerami (vidíme jen jednu a pochybuji, že fungovala). Velitel se objeví po chvíli - v civilu, zapínající si kšandy a s křikem „što eto za delegaciju!?!“. Chvilí pouští hrůzu, ale plynule přejde ke klasice: „...a odkuda vi?“ a další otázky: kam jedeme, jak dlouho jsme na cestě, kolik stojí motorka atd. Za chvíli nás se smíchem propouští, otevírají nám bránu a my můžeme pokračovat. Sjíždíme do smogem zamořeného průmyslového města *Rustavi*, tankujeme benzin a míříme k dalšímu cíli naší cesty - klášteru *Davidu Gareja* na hranicích Gruzie s Ázerbájdžánem. Ke známému klášteru vede opět prašná cesta jakousi vyprahlou polopouští obklopenou pustými skalami - zajímavá krajina a pěkný offroad kde se dá frčet 80-100 km/h... prostě paráda ☺.

Projíždíme kolem veliké vojenské základny - Gruzie a Ázerbájdžán se nemají moc v lásce. Samotný klášter pochází ze šestého století a nachází se zde množství obydlí vytesaných přímo ve skále. Vstupné se neplatí, protože klášter je v rekonstrukci a není vše přístupné. Nad klášterem obdivujeme zásobování vodou z obrovské šikmé skály, ve které je vytesána soustava kanálků svádějících vodu do velké studny. Prohlédneme, co se dá, ochutnáme velké černé moruše ze stromu na nádvoří a zvedáme kotvy.

Musíme přejet napříč celou Gruzii do její východní oblasti *Kachetie*. Cesty jsou obstojné, stále je na co se dívat, takže cesta rychle ubíhá. Přes horský průsmyk *Gombori Pass* (1639 m n. m.) se dostáváme do oblasti Velkého Kavkazu, následuje město *Telavi* a za vesnicí *Lechuri* se začínáme poohlížet po nějakém noclehu, který nacházíme na louce u řeky *Stori*. Koupel v průzračné horské řece, večerní oheň, posezení a probírání zážitků s přáteli jsou jedny z mnoha důvodů, proč stojí za to cestovat. Zítra nás čeká jeden z hlavních cílů cesty: vesnice *Omalo*, ukrytá v srdci Kavkazu blízko hranice s Ruskem...

Omalo je po většinu roku nepřístupné díky své velké nadmořské výšce a je známé svými obrannými věžemi ze 13. století, které jsou na seznamu památek Unesco a jezdí je sem opravovat i čeští dobrovolníci.

Vyrážíme celkem brzy ráno, modrá obloha slibuje krásné počasí a tak se těšíme na zážitky z přejezdu hor. Cesta je už od počátku čistokrevný off-road, příkrá stoupání, kameny, brody, vracečky ve svahu a prudké srázy - ne nadarmo je tato cesta serverem *dangerousroads.org* hodnocena jako 12 nejnebezpečnější na světě. Jede se ve stupačkách i ve dvou, což se nelíbí kolenu naší Evči a povolují jí vazy ☹️. Koleno stahujeme pružným obinadlem a pokračujeme ve stoupání. Já po otevření kufrů zjišťuji, že to, co jsem měl naskládané dole, je nahoře a naopak, v kufru s jídlem se vysypal sáček se salátovým kořením, takže vše pěkně voní. Ostatní to mají podobné. Bohužel po 2 km Evče povoluje i druhé koleno - to už je problém. Vytahuji svoji ortézu (vozím pro jistotu sebou) a horší koleno jde do ortézy - druhé kvalitně bandážujeme. Evča je statečná a *Omalo* chce vidět za každou cenu ☺️, takže jedeme pomaleji, Pavel s Evčou už jen v sedě - to je vzhledem k terénu obdivuhodný výkon. Při další zastávce kontroluji obsah kufru a k vysypání koření se přidala čínská polévka, ovesná kaše a mexický tuňák v oleji, navíc tam natekla v jednom z brodů voda, takže na dně kufru vzniká nechutná smradlavá kaše, ve které se koupou veškeré mé zásoby, kufr raději znechuceně zavírám a nechávám problém na později. Překonáváme nejvyšší Kavkazský horský průsmyk *Abano pass* (2850 m n. m.), výhledy jsou dechberoucí, toto žádný foťák ani kamera nemůže zaznamenat.

Bliží se obávaný brod pod sněhovým převisem (známe z mnoha videí z této vyhlášené cesty), který postupně zdárně překonáváme - poslední jede Pavel s Evčou a díky jízdě v sedě bohužel trefuje na výjezdu jediný, zato obrovský balvan. Pád se tomu nedá říkat, spíše vyklopení na místě ☺️, naštěstí vše proběhlo bez další újmy na zdraví i na motorce.

Máme v plánu dojet až do nejbližší osady *Dartlo*, která se nachází ještě dalších asi 12 km za *Omalem*, to proto míjíme. Cesta je ale náročná, stoupá únava - dvojice s holkami proto otáčí motorčky zpět k *Omalu* a dál pokračujeme jen sóla - já s Michalem. Dojždíme ke starobylé osadě zasazené v prudkém zeleném svahu - nádherná, dále to na motorkách nejde, v cestě je hluboký a prudký brod, sjížděný jen pro vybavená 4x4 offroad auta, také zde potkáme polskou výpravu 7 aut na cestě až k čínské hranici.

Něco nafotíme a otáčíme se za ostatními. Zanedlouho přijíždíme k Pavlovi, který stojí nešťastný s prázdným zadním kolem, po chvíli se vrací i Rost'a s Poldou (ženy nechali někde čekat). Během pár minut opravujeme defekt pomocí knotu - odjíždíme tak nějak v rozmezí pár minut, díky čemuž se kvalitně poztrácíme a protože je v okolí *Omala* spousta cestiček a odboček, trvá nám skoro hodinu než se zase všichni najdeme ☺️. Před cestou zpět ještě zajdeme na jídlo, kde za pár lari dostáváme výborný boršč, spoustu zeleninového salátu, sýr a chleba. Čas pokročil a máme obavu, že se včas nestihneme vrátit z hor, proto až zpět do sedla *Abano* jedeme téměř bez zastavení. Tam už je Evča vzhledem k bolesti v kolenu dost vyřízená, a Rost'a se snaží pro ni zajistit místo v některém z projíždějících ofroadových aut - to se nakonec daří a dále pokračuje „smutný“ Pavel na motorce sám. Zpět na výchozí místo k řece přijíždíme navečer na pokraji sil, po více jak 160 km náročného offroadu. Tuto cestu doporučuji v cestopisech rozdělit na 2 dny a musím dát za pravdu - tento den byl nejnáročnější z celé cesty.

.....pokračování příště...

(za AMK Medlov Milan Petrovský)

